

Statenvoorstel 22/15 A

Voorgestelde behandeling

Statencommissie : N.V.T.
PS-vergadering : 22 mei 2015

Onderwerp

Jaarstukken 2014

Datum

14 april 2015

Documentnummer

GS: 3803115

PS: 3804646

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant

Samenvatting

Hierbij bieden wij u de jaarstukken 2014 aan. Hiermee leggen wij verantwoording af aan uw Staten over het in 2014 gevoerde beleid, de geleverde prestaties en de daarvoor ingezette middelen.

Het voorstel

- 1 De jaarstukken 2014 van de Provincie Noord-Brabant (bijlage 1 inclusief de daarbij horende bijlagen 1 tot en met 16 vast te stellen (zie bijlage 2 Jaarstukken 2014 - Bijlagen);
- 2 In te stemmen met de extra toevoegingen en onttrekkingen aan reserves zoals aangegeven in het statenvoorstel en met de toevoegingen aan de Essent reserve immunisatie en de Essent dividend en rentereserve . (bijlage 3);
- 3 In te stemmen met de overheveling van de budgetten 2014 naar 2015 en volgende jaren tot een totaalbedrag van € 19,6 miljoen zoals aangegeven in bijlage 4;
- 4 De voortgangsrapportage ontwikkelbedrijf (bijlage 5) vast te stellen;
- 5 Kennis te nemen van de verantwoording over de agenda Kennis en onderzoek (bijlage 6);
- 6 Kennis te nemen van het accountantsverslag en de bijbehorende controle verklaring (bijlage 7);
- 7 Kennis te nemen van de productenrealisatie (bijlage 8);
- 8 Beschikbaar stellen van een investeringskrediet van € 8 mln voor de verwerving van EHS-gronden;
- 9 De 4^e begrotingswijziging 2015 vast te stellen.

1 Jaarstukken 2014

De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag met daarin opgenomen de programmaverantwoording, de specifieke en verplichte paragrafen en de jaarrekening. De jaarstukken gaan vergezeld van een accountantsverslag met daarbij een controleverklaring.

De jaarstukken zijn samengesteld met inachtneming van het 'Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten' (BBV). Het referentiekader voor de jaarstukken is de begroting 2014.

In de programma's zijn de doelen, prestaties en middelen uit de begroting 2014 per productgroep opgenomen. Onder de kopjes "hebben we bereikt wat we wilden bereiken?" en "hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?" zijn tabellen opgenomen waarbij in de eerste kolom steeds de teksten van de doelen en prestaties uit de begroting 2014 zijn te vinden met in de kolom daarnaast de bijbehorende indicatoren. In deze tabellen zijn ook de door PS vastgestelde wijzigingen van indicatoren en beleidsprestaties zoals vastgelegd in de bestuurs-rapportages opgenomen.

In de derde kolom is de verantwoording opgenomen.

In de paragrafen wordt het beleid op een aantal specifieke onderdelen uiteengezet. De paragrafen geven daarmee een dwarsdoorsnede van de programma's op deze onderdelen.

Op grond van het BBV is een zevental paragrafen voorgeschreven. Net als vorig jaar is het burgerjaarverslag als achtste paragraaf toegevoegd.

Verder vindt u in het bijlagenboek bij de Jaarstukken 2014 de specificaties met betrekking tot de balans.

Aan de jaarrekening hebben wij een algemeen inleidend hoofdstuk toegevoegd. In dit hoofdstuk geven wij in een beknopt bestek een samenvattend beeld van de hoofdlijnen van de jaarrekening. Diepgaandere en uitgebreidere informatie is vervolgens te vinden in de programmaverantwoordingen en de paragrafen.

De belangrijkste resultaten van 2014 zijn toegelicht in het inleidende hoofdstuk van de jaarstukken op blz. 4 t/m 7.

2 Rekeningresultaat

De jaarstukken laten een netto besteedbaar resultaat van € 5,1 miljoen zien. Dit is het resultaat wat resteert na verwerking van een aantal correcties en voorstellen. Belangrijke bijdragen aan het batige resultaat van de jaarrekening zijn de boekwinst op de verkoop van obligaties ad € 32,8 mln en het batige financieringsresultaat ad € 13,5 mln.

Het netto (voorlopig) besteedbaar rekeningresultaat komt als volgt tot stand.

Datum

14 april 2015

Documentnummer

GS: 3803115

PS: 3804646

Voordelig rekeningresultaat 2014	71.229.777
Extra toevoegingen aan reserves	-864.946
Extra onttrekkingen aan reserves	680.950
Toevoeging aan Essent immunisatieportefeuille	-32.797.841
Toevoeging aan Essent dividend en rentereserve	-13.538.851
Overhevelingen	-19.575.828
Netto resultaat 2014	<u>5.133.262</u>

Datum

14 april 2015

Documentnummer

GS: 3803115

PS: 3804646

De bestemming van dit netto besteedbaar resultaat is in uw Staten bij het eerst volgend integraal afweegmoment aan de orde.

Extra toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Zoals uit bovenstaande optelling blijkt, dient er nog rekening te worden gehouden met de noodzakelijke toevoegingen aan reserves tot een bedrag van € 864.946 en onttrekkingen aan reserves tot een bedrag van € 680.950 die op grond van eerdere besluitvorming nog moeten plaatsvinden, maar die niet meer in de ramingen van de begroting konden worden verwerkt en daardoor formeel - vanwege regelgeving BBV - ook niet in de jaarstukken 2014 zelf konden worden geëffectueerd. Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves mogen namelijk tot maximaal het bedrag van de raming in de begroting plaatsvinden in de jaarrekening (zie ook bijlage 3).

Toevoeging aan Essent beleggingsportefeuilles

Conform de afspraken over het gesloten rentesysteem van de financieringsfunctie zoals door PS bij de Najaarsbrief 2011 is besloten, wordt het voordelig saldo van de renteopbrengsten en de rentekosten ad € 13.538.851 toegevoegd aan de Dividend - en rentereserve.

Toevoeging Essent immunisatieportefeuille

Voorts is op de verkoop van obligaties een boekwinst behaald van € 32.797.841. Conform de afspraken daarover in de Treasurycommittee wordt voorgesteld dit bedrag aan de Essentreserve immunisatie-portefeuille toe te voegen.

Overhevelingen

Uw Staten hebben bij de Najaarsbrief 2011 het overhevelingenbeleid vastgesteld. Binnen deze kaders stellen wij voor de onderstaande bedragen over te hevelen van 2014 naar 2015 e.v.

Overhevelingen	€
UA 21 MKB en Ondernemerschap	772.102
UA 22 Innovatie met Topsectoren	35.138
UA23 Arbeidsmarkt voor de kenniseconomie	133.765

Overhevelingen	€
UA24 Ruimte voor bedrijvigheid	91.309
Vrijtijdseconomie	155.607
Breedbandloket	280.528
Zorgeconomie	177.821
Breedband management en kennisontw.	177.931
Algemeen Jeugdbeleid	50.000
Projecten Ouderen	500.000
Liberation Route Overloon	500.000
PMJP: Hollandse Waterlinie	150.000
Uitvoeringsprogramma Erfgoed	0
Uitvoeringsagenda Agrofood	475.128
Ondersteuning transitie stad-platteland	2.400.000
Regionale afstemming wonen en werken	150.000
Overeenkomst Waterpoort	26.418
Brainport-Oost - Ruimtelijke kwaliteit	992.124
Transitie DLG	450.000
Faciliteren van woningisolatie	200.000
Transitiekosten Omgevingsdiensten	1.580.000
Brug uitwerking Natuur en Samanleving	1.021.800
Nationale Parken	434.576
DU-Natura 2000	33.074
Opvang inheemse diersoorten	215.000
Verzoektaken omgevingsdiensten	134.000
Alderstafel	222.089
Fiets in de versnelling	7.017.418
Extra onderhoudsimpuls fietspaden	600.000
Onderhoudsimpuls Infra	600.000
Totaal	<u>19.575.828</u>

Datum

14 april 2015

Documentnummer

GS: 3803115

PS: 3804646

Een toelichting op deze overhevelingen is opgenomen in bijlage 4 bij dit statenvoorstel.

U wordt gevraagd in te stemmen met deze overhevelingen.

3 Onderbesteding van de begroting

Per productgroep zijn in de jaarstukken de afwijkingen in de realisatie t.o.v. de begroting toegelicht.

In totaal komen de lasten uit op € 1.009,7 mln. In de begroting inclusief begrotingswijzigingen kwam de totale raming van de lasten uit op € 1.112,7 mln. Het verschil tussen gerealiseerde en geraamde lasten komt daarmee uit op € 103 mln, dit is 9,3 %.

Deze afwijking van de geraamde lasten wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt door de recente uitspraak van de commissie BBV over de verantwoording van de lasten van natuurtaken in de jaarrekening 2014. Die uitspraak heeft gevolgen voor de jaarrekeningen 2014 van alle provincies en de consequenties ervan zijn in nauw overleg met de accountant doorgevoerd. Vanwege deze uitspraak moesten in de jaarrekening de lasten nog naar beneden worden bijgesteld met € 45,6 mln. Zonder deze correctie op basis van de uitspraak van de commissie BBV, komt het verschil tussen geraamde en gerealiseerde lasten uit op € 57,4 mln dit is 5,2%.

Datum

14 april 2015

Documentnummer

GS: 3803115

PS: 3804646

Buiten de verantwoording van de natuurtaken liggen er in hoofdlijnen drie soorten van verklaringen ten grondslag aan het niet of lager realiseren van geraamde lasten.

Goedkopere/efficiëntere uitvoering

Allereerst betreft het projecten waar wij de geplande prestaties op een goedkopere of efficiëntere wijze realiseren dan wij oorspronkelijk gedacht hadden. Dit wordt in sommige gevallen veroorzaakt door een slimmere en daardoor goedkopere uitvoering dan aan de voorkant voorzien; voor een groot deel is dit echter het gevolg van aanbestedingsvoordelen. Enkele voorbeelden hiervan zijn:

- Bodemsanering Chemiepack € 3,3 mln
- Uitvoering provinciale programma's verkeer en vervoer € 4,7 mln.
- Afwikkeling samen investeren projecten cultuur € 1,7 mln.

Afhankelijkheid van partners

Voor het bereiken van provinciale doelstellingen werken wij veel samen met partners. Deze partners, of het nu mede-overheden, bedrijven of maatschappelijke instellingen zijn, merken ook de gevolgen van de economische crisis. (Co)financiering van gezamenlijke projecten wordt daardoor voor hen lastiger of in sommige gevallen zelfs onmogelijk. In het beste geval neemt de besluitvorming hierover meer tijd in beslag. Dit betekent dat ook het provinciale aandeel in deze projecten niet of later gerealiseerd wordt. Enkele voorbeelden hiervan zijn:

- Transferium Vlijmense weg € 8 mln.
- Grondverwerving gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat € 3,9 mln.
- Vertraagde EU-goedkeuring sanering glastuinbouw € 2,7 mln.

Vertraagde uitvoering

In een aantal gevallen is er ook sprake van een vertraagde uitvoering door de provincie zelf, doordat bijvoorbeeld voorbereidings- en besluitvormingsprocedures meer tijd vergen dan verwacht of hoeven bepaalde lasten vanwege veranderde inzichten toch niet genomen te worden. Enkele voorbeelden hiervan zijn:

- Uitvoeringsprogramma's water € 10 mln.

- PAS en Natura 2000 projecten € 16 mln.
- N69 € 6,4 mln.

Een uitgebreide toelichting op het rekeningresultaat 2014 is opgenomen in de jaarstukken op blz. 247-266.

Datum

14 april 2015

Documentnummer

GS: 3803115

PS: 3804646

4 Voortgangsrapportage ontwikkelbedrijf (bijlage 5)

Provinciale Staten hebben op 23 april 2010 het Beheersstatuut Ontwikkelbedrijf provincie Noord- Brabant vastgesteld, hierna te noemen het Beheersstatuut Ontwikkelbedrijf (Besluit 14/10 E). Volgens dit statuut (regel 3.6.1) verschaffen Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten twee maal per jaar, tegelijk met de begroting en de jaarstukken, een rapportage waarin de stand van zaken is opgenomen van elk door het Ontwikkelbedrijf in exploitatie genomen project en van de anticiperende en strategische grondverwerving door het Ontwikkelbedrijf. Het rapport wordt als bijlage 5 bij de provinciale jaarstukken 2014 ter vaststelling aangeboden aan Provinciale Staten.

5 Verantwoording agenda Kennis en onderzoek (bijlage 6)

Zoals met uw Staten is afgesproken, verantwoorden wij ons jaarlijks bij de jaarrekening over de uitvoering van de agenda Kennis en onderzoek. Deze verantwoording is als bijlage 6 bij de jaarstukken 2014 opgenomen.

6 Controleverklaring en accountantsverslag (bijlage 7)

Ernst & Young, aangewezen als deskundige bedoeld in artikel 217 van de Provinciewet, heeft de provinciale jaarrekening 2014 gecontroleerd. Het accountantsverslag en de controleverklaring zijn bij het statenvoorstel opgenomen in bijlage 7.

Wij hebben met genoeg kennis genomen van de goedkeurende verklaring van de accountant over zowel rechtmatigheid als de getrouwheid van de jaarrekening en onderschrijven de in het accountantsverslag opgenomen adviezen.

Op een aantal punten uit het accountantsverslag wordt onderstaand nader ingegaan. De schuingedrukt passages betreffen de verwijzingen naar het accountantsverslag.

Beheersing deelnemingen (blz 6/7, blz 14)

De accountant merkt op dat het financieel belang en de financiële risico's ten aanzien van verbonden partijen toenemen. Zoals de accountant aangeeft zijn in het afgelopen jaar de afspraken tussen de provincie en de verbonden partijen over het tijdig verstrekken van financiële informatie flink aangescherpt. De accountant benadrukt het belang van de handhaving van de gemaakte

afspraken om op tijd de voor de provinciale jaarstukken benodigde analyse van de risico's te kunnen afronden.

Datum

14 april 2015

Documentnummer

GS: 3803115

PS: 3804646

GS zijn zich bewust van het toegenomen belang van de verbonden partijen en daarmee samenhangende financiële belangen en risico's.

Het jaar 2015 zal worden gebruikt om te komen tot een verdere implementatie van een zorgvuldige procesgang, dossiervorming en risicomanagement, waarbij in het geval van meerdere sturingslijnen er sprake zal zijn van een gescheiden voorbereiding (scheiding tussen eigenaarsrol en opdrachtgevende rol).

De kwetsbaarheid in de ambtelijke organisatie zal worden verminderd door de benodigde financiële expertise bij meer functionarissen verder te ontwikkelen.

Vanuit het gegeven dat Verbonden Partijen een rol spelen bij meerdere clusters en een specifieke controller opnieuw tot kwetsbaarheid zou kunnen leiden, kiezen GS niet voor een specifieke controller Verbonden Partijen. GS organiseren dat binnen de groep controllers de expertise op niveau is en er voldoende tijd in het takenpakket zal worden ingeruimd."

Afwijkingen van de begroting (blz 10)

De accountant geeft aan dat de afwijkingen van de realisatie in de jaarrekeningen t.o.v. de begroting voor het merendeel van incidentele aard zijn en adviseert om nader te bepalen welke afwijkingen acceptabel zijn. Indien daar vanuit uw staten behoefte aan is zullen wij hiertoe een voorstel voorbereiden.

Transparantie verloop risico's (blz 12)

De accountant adviseert met het oog op de transparantie van het verloop van de risico's een begin en eindstand op te nemen waardoor het duidelijk is ten opzichte van welke stand de risico's muteren.

De provincie stelt zowel bij de begroting als bij de jaarstukken een paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing op.

De stand van de benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit is als volgt weer te geven:

Weerstandscapaciteit	Vorige paragraaf weerstandsvermogen (zie begroting 2015)	Paragraaf weer- standsvermogen (Jaarstukken 2014)
Benodigd	€ 242,5 mln	€ 231,3 mln
Beschikbaar	€ 219,8 mln	€ 208,3 mln

De benodigde weerstandscapaciteit is gelijk aan het totaal van de restrisico's.

Ten opzichte van de vorige paragraaf weerstandsvermogen is het totaal van de restrisico's € 11,2 mln lager (€ 242,5 mln -/- € 231,3 mln).

Datum

14 april 2015

Documentnummer

GS: 3803115

PS: 3804646

De belangrijkste wijzigingen in de risico's - die bij de jaarstukken 2014 zijn opgenomen in vergelijking met de risico's zoals opgenomen in de vorige paragraaf weerstandsvermogen die zijn gepresenteerd in de begroting 2015 - zijn toegelicht op blz. 206 van de jaarstukken.

Risico's TOM (blz 16)

De accountant adviseert de waardering van de risico's m.b.t. de TOM de komende jaren nauwlettend te volgen gelet op het maximale risico dat daarbij is aangegeven.

Via Statenmededeling van 31 maart 2015 (uitwerking besluit 24/14 over herfinanciering Tuinbouw Ontwikkelingsmaatschappij) zijn PS geïnformeerd over het maximale risico in 2015 ad € 32,1 mln. Nieuwe ontwikkelingen in de waardering van de risico's blijven in het kader van het nieuw ingevoerde risicomanagement onder de aandacht.

Inkoopbeleid (blz 21 / blz 41)

De accountant constateert een aantal onrechtmatigheden m.b.t. de naleving van het aanbestedingsbeleid tot een totaalbedrag van € 3,988 mln en meldt daarbij een verbetering in de beheersing t.o.v. 2013 en geeft aan dat € 3,059 mln van de geconstateerde fouten voortvloeit uit aanbestedingscontracten van vóór 2014.

In 2014 is door de organisatie flink geïnvesteerd in het beter laten verlopen van de inkoop- en aanbestedingsprocedures. Hierdoor is de inkoopfunctie duidelijk gepositioneerd en communicatie hierover is opgepakt. In 2015 wordt deze lijn verder doorgezet.

Ondanks de positionering van inkoop en de communicatie daarover, vindt verplichte consultatie nog onvoldoende plaats en leidt dit tot de onrechtmatigheden waardoor stringenter toegezien moet worden op de naleving van het inkoopbeleid. De acties die daartoe zijn ingezet zijn:

- de signalerende functie van inkoop wordt verder versterkt;
- verdere aanscherping van naleving van wet- en regelgeving door lijnmanagement door een stevige aanpak vanuit zowel team Inkoop als de directie.
- extra communicatie naar CMT en managementteams.
- Aanvullende en verbijzonderde aandacht voor inkoop versus subsidieverlening.

Subsidies (blz 21 / blz. 41)

De accountant geeft aan dat tot een totaalbedrag van € 969.000 aan bedragen zijn uitbetaald die vanuit formeel oogpunt als subsidie verstrekt hadden moeten worden.

Het team inkoop gaat met betrokkenen in gesprek en scherpt de eigen procedures aan om herhaling te voorkomen.

Datum

14 april 2015

Documentnummer

GS: 3803115

PS: 3804646

Verbetermogelijkheden/lay-out en leesbaarheid (blz 25)

De accountant adviseert om analoog aan de verbeterslag die in overleg met PS bij de totstandkoming van de begroting 2015 is aangebracht, ook voor de jaarstukken een dergelijke verbeterslag door te voeren.

De eerstvolgende jaarstukken 2015 vormen de verantwoording over de uitvoering van de begroting 2015. De lay-out en gelaagdheid van de begroting 2015 zijn uitgangspunt bij de verantwoording in de jaarstukken 2015.

De aanbeveling om met PS de informatiebehoefte bij de jaarrekening door te nemen en daarop de verbeteringen in de jaarstukken te baseren, onderschrijven wij.

Risicoprofielen verbonden partijen (blz 25)

In de begroting 2015 was voor het eerst een stoplichtenmodel met risicoprofielen in de paragraaf verbonden partijen opgenomen. De accountant adviseert deze risicoprofielen voortaan ook in de jaarstukken op te nemen.

Bij de begroting 2014 hadden we hier nog onvoldoende zicht op. Vandaar dat in de jaarstukken 2014 als spiegel van de begroting niet op kon worden aangehaakt.

Bij de jaarstukken 2015 en bij de volgende begroting worden deze risicoprofielen wel in de paragraaf verbonden partijen meegenomen.

Vennootschapsbelasting (blz 26)

Zoals de accountant aangeeft wordt de provincie vanaf 1 januari 2016 vennootschapsbelasting plichtig voor ondernemingsactiviteiten.

De accountant constateert dat de organisatie deze ontwikkeling goed in beeld heeft en daarvoor een gedegen planning heeft opgesteld. Verder adviseert de accountant de voortgang van de planning nauwgezet te volgen.

Het belang van het nauwgezet volgen van de uitvoering van de planning wordt volledig onderschreven.

Datum

14 april 2015

Documentnummer

GS: 3803115

PS: 3804646

7 Productenrealisatie (bijlage 8)

In bijlage 8 treft u de productenrealisatie aan, zoals het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten die voorschrijft. In deze productenrealisatie die u ter kennisneming ontvangt, hebben wij tevens de specificatie van de jaarrekening op begrotingspostniveau opgenomen conform de toezegging die in het verleden aan uw Staten is gedaan.

8 Investeringskrediet voor verwerving gronden EHS

PS worden gevraagd een krediet van € 8 mln voor de verwerving van EHS gronden vast te stellen. Het rijk heeft in 2013 hiervoor middelen beschikbaar gesteld i.v.m. de uitvoering van 7 projecten in de Rijks EHS. In 2013 heeft de provincie via het provinciefonds hiervoor € 23 mln ontvangen. Bij de uitvoering van deze natuurprojecten worden gronden aangekocht en later (wanneer deze ingericht zijn als natuur) doorgeleverd aan natuurbeheerders. Dit zal in een tijdsbestek van 3-4 jaren plaatsvinden. Tijdelijk zal dus sprake zijn van een vlottende grondvoorraad die gedekt wordt uit de € 23 mln.

In verband met deze aankopen is een investeringskrediet benodigd van € 8 mln tot en met de afronding van de lenteakkoordprojecten.

Investeringskredieten worden normaal gesproken bij de integrale afweging in het voorjaar aan PS ter vaststelling voorgelegd. In dit geval wordt de PS behandeling van de jaarstukken gebruikt als eerst mogelijke gelegenheid voor de vaststelling van zo'n krediet.

9 4e Begrotingswijziging 2015

Onder punt 2 van dit statenvoorstel zijn de overhevelingen en de extra mutaties in reserves opgenomen. De financiële effecten van deze mutaties worden zoals gebruikelijk via een vast te stellen begrotingswijziging aan u voorgelegd.

De begrotingsbijstellingen als gevolg van een gewijzigd verwacht beloop in 2015 van de inzet van rijksdoeluitkeringen en van bestemmingsreserves zijn eveneens in deze 4^e begrotingswijziging 2015 verwerkt.

Bevoegdheid

Het is de bevoegdheid van Provinciale Staten om de jaarstukken vast te stellen.

Planning

De behandeling van de Jaarstukken is gepland voor:

- 24 april Infomarkt
- toelichting GS op jaarrekening
 - mogelijkheid tot het stellen van mondelinge technische vragen door statenleden en beantwoording daarvan

28 april	Uiterlijke termijn indienen (resterende) schriftelijke technische vragen	Datum 14 april 2015
13 mei	Verzending beantwoording schriftelijke technische vragen aan PS	Documentnummer GS: 3803115
22 mei	Statenbehandeling	PS: 3804646

Bijlagen

Bijgevoegd treft u de volgende bijlagen aan:

- 1 Jaarstukken 2014
- 2 Jaarstukken 2014 – bijlagen
- 3 Extra toevoegingen en onttrekkingen aan reserves
- 4 Overhevelingen
- 5 Voortgangsrapportage ontwikkelbedrijf
- 6 Verantwoording agenda Kennis en Onderzoek
- 7 Accountantsverslag en Controleverklaring
- 8 Productenrealisatie 2014
- 9 4^e-Begrotingswijziging 2015

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter

de secretaris

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

mw. ir. A.M. Burger

Auteur: J.B.A.M. Eppenhof, jeppenhof@brabant.nl, (073) 680 84 53
Cluster Bedrijfsvoering/Afdeling Financiën, Planning en Control